



אמנות

## במכללת אורנים מתבגרים אבל לא מעזים

יש עבודות מעניינות, וגם מעמיקות, אבל התחושה העיקרית שמלווה את תערוכת הבוגרים של מכללת אורנים, היא שהסטודנטים מאופקים מדי ולא מעזים מספיק

לעקוב

שני ליטמן

07 ביולי 2015

בתערוכת הגמר של המכון לאמנות במכללת אורנים, עוסקים 24 הבוגרים – 2 גברים ו-22 נשים – במבטים אינטנסיביים פנימה, אל תוך נפשם וסיפור חייהם, ומנסחים את הרגע הספציפי שבו הם נמצאים, באמצעות כלים אמנותיים מתונים ושמרניים למדי. מורגש כי הדגש בהכשרתם היה על התמקצעות בשיטות העבודה שבהן בחר כל אחד – ציור, הדפס או פיסול – במהלך שהוא ב־זמן מעמיק וצנוע, אולי קצת צנוע מדי.

בתערוכה ניכרת נוכחות דלה מאוד של מדיומים חדשים יותר, אם כי כבר ותיקים מאוד בעצמם, כמו צילום ווידאו. באופן כללי התחושה היא שבאורנים יודעים להוביל את הבוגרים שלהם לקראת פרויקט גמר שיהיה ממצה, מקיף ועם זאת אותנטי ולא יומרני באופן שרלטני, ויהלום את היכולת, השלב ההתפתחותי והאמת האמנותית של כל סטודנטית וסטודנט. החיסרון באחריות וברוגע הזה, שאולי מושפע גם מהנוף היפה שבתוכו שוכנת המכללה, הוא שיש תחושה שהסטודנטים מאופקים מדי, לא מעזים מספיק, ובתור אמנים הם אמורים להסתכן יותר בכישלון ולהביא תוצרים מרעישים יותר.

עבודה של טלי מילשטיין צילום: הדר סייפן

בין הפרויקטים שבכל זאת בלטו, היה זה של **טלי מילשטיין**, ציירת מוכשרת, שתחת הכותרת "הודאה והדחה" מציגה סדרה של ציורי שמן על בדים גדולי ממדים, כולם סוגים שונים של פורטרטים עצמיים בסגנון ריאליסטי. בחלק מהציורים נראים פניה של מילשטיין בתקריב

קיצוני שחושף את מרקם העור והאור על פניה. בציור אחר הכפילה מילשטיין את דמותה והיא נראית כמו תעתוע ויזואלי או כמו שתי תאומות סיאמיות המחוברות בגבן. בציור נוסף היא שוכבת בתנוחה שמזכירה בנות ים, ובפורטרט עצמי אחר היא נראית כשמצווארה קולח זרם דם, כמו לאחר ניסיון לפגוע בעצמה.

המבטים של מילשטיין המופנים תמיד אל עבר הצופה, לכאורה, מתריסים בחושפנות שלהם, מזמינים באלימות לפלוש אל תוך נפשה וחייה של גיבורת הציור. הוויתור על המסך הדק שבין ישות אנושית לאחרת נעשה באופן כה בוטה, עד שהוא גרם לי כצופה לחוש אי נוחות מעצם המעמד, ולתהות לגבי הציפייה הבסיסית מאמן לחשוף את נפשו לעיני זרים. וכך, המיומנות הטכנית הגבוהה והמבט המהפנט והמזמין לכאורה בציוריה של מילשטיין מתהפכים תוך כדי הצפייה בציוריה ומעלים שאלות על אמנות ומציצנות. הפוגה כמעט קומית מקדרותם המובהקת של הציורים הגדולים מאפשר ציור קטן יותר, שבו נראית האמנית שוכבת על דמות נוספת, גברית, שמבטה אינו מופנה אל עבר הצופה. מילשטיין כמו מסתכלת לעבר מראה או מצלמה, ובחלקו התחתון של הציור מצויר במהופך מראה נוף של העיר העתיקה בירושלים והר הבית במרכזה.

פרויקט אחר שעורר עניין הוא עבודת הגמר של **שירי מסט כהן**, שהציגה מעין מגילה גדולה שהוצמדה לקיר והזכירה פרסקו, ועליה רישומים בדיו המתארים כמה דמויות נשיות, חלקן מיתולוגיות, במעין מחזור של סיפורים ארכיטיפיים נשיים, הכוללים אלימות וכישוף. במרכז המגילה ציירה מסט כהן אשה יולדת בעמידה, כשהיא מחבקת גבר שמסייע לה ומתחתיה שתי נשים, האחת צעירה והשנייה מבוגרת יותר, מחכות לקלוט את התינוק.

עבודה של חופית אלבז צילום: חופית אלבז

גם **חופית אלבז** עוסקת בנושא רעיון ההולדה וכיצד הוא משפיע על תפישתה העצמית של האשה. אלבז עושה זאת באמצעות סדרה של הדפסים בטכניקת תצריב, שמציגים סדרה של אסוציאציות או חלומות העוסקים בגוף המשכפל את עצמו, או בתוצר של השכפול הזה.

ברבים מההדפסים, שמזכירים צילומי אולטרה סאונד או רנטגן, נראית דמות עגלגלה מלאה שיניים, או דמויות עם קרניים, שנעות בין מפלצתיות ילדותית בסגנון ספרי ילדים למראה של תאים תחת מיקרוסקופ. בקטלוג התערוכה נכתב כי אלבז "נוגעת בגוף הנשי ומתמקדת ברגע אחד, רגע ההתעברות ועמו הלידה. לצד ההשתהות על המסתורין, מנכחת חופית פחד קדום מפיצולו של הגוף, מהיות האחת לשניים, מאובדן הזהות, מעוצמת האחריות". ההסבר הזה מתיישב היטב על סדרת ההדפסים שלה, אבל הוא מעט קונקרטי מדי ואפשר גם להתנתק ממנו ולהפליג למחוזות פחות מוגדרים של אימה גוברת מהגוף שאין לנו באמת שליטה על מה שמתרחש בתוכו.

אחדים מהסטודנטים עסקו בחברה שבה הם צמחו, הקיבוצית, הערבית או הדתית. בהקשר הזה בלטה עבודתה של **נועה שקדי**, שהציבה שלושה ספסלי בית כנסת זה על גבי זה, במגדל מעורער ומאיים, וכיסתה את רצפת החדר בלוחות מתכת בגוון נחושת המזכירים את לוחות ההוקרה התלויים בבתי כנסת ועליהם שמות של תורמים. הכיסאות יוצרים קיר או חומה שמצמצמת מאוד את המרחב בחדר הקטן ממילא וחוסמת את המבט. מול חומת הכיסאות הציבה שקדי שני מסכי וידיאו, על אחד מהם נראה מתקן לתליית כביסה בצורת קרוסלה, מסתובב ללא תכלית, ועל השני דמות נשית שעומדת על ערימה של ספרים לא יציבה למראה, בפריים שמזכיר מעט את סדרת צילומי המשוררת יונה וולך והתפילין, של מיכה קירשנר.

#### עבודה של שירי מסט כהן

בקטלוג כתבה שקדי כי "העבודה עוסקת במערכת היחסים בין יחיד לקהילה, דרך בחינת הקודים המוסריים והקונבנציות של החברה הדתית בה גדלתי. באמצעות דימויים הלקוחים מתוך מרחב התפילה האישי והקולקטיבי, אני מעלה שאלות לגבי המנגנון החברתי, העצמה מול הגבלה וקידוש החומר מול הרוח". סגנון ההצבה שכלל מסכי וידיאו ואובייקטים גדולים חזר גם בעבודתה של חגית שילוח חיים, שהציגה אובייקט פיסולי גדול עטוף באספלט דביק במרכז חדר חשוך, ולצדו שתי עבודות וידיאו, באחת הולכים שלושה מילדיה כשהם נושאים שטיח גדול לאורך גדר היישוב שבו הם מתגוררים, מי עמי,

המשקיף על העיר אום אל פאחם. בווידיאו השני נראה אותו שטיח כשהוא פרוש במרכזו של אי תנועה ביישוב.

בחדר השני הציגה שילוח חיים סרט וידיאו נוסף, של מבט משקיף על אום אל פאחם, על צריחי מסגדיה. בתמונה שהיתה תלויה בין החדרים, תחת הכותרת "אמא ויקטוריאנית", נראים ארבעת ילדיה של האמנית בתצלום משפחתי, והיא ישובה לידם מכוסה לחלוטין באותו שטיח שמופיע בשתי עבודות הווידיאו. שילוח חיים מתייחסת אל עצמה כאל רואה ואינה נראית, גם בהקשר המשפחתי – אם לארבעה ילדים שמשתקפת בפניהם אבל את עצמה בוחרת להסתיר מתחת לשטיח טלאים שנראה שנעשה בעבודת יד – וגם בהקשר החברתי, של מי שמתבוננת מעבר לגדר על היישוב הערבי הזר והמסתורי מבחינתה, שאולי מאיים עליה, ואולי מסקרן אותה. שתי ההצבות חיברו היטב בין האלמנטים השונים, בצורה מעוררת עניין ויזואלי ומחשבה, אבל מנומסת ומאופקת מדי, כמו התערוכה כולה.

עבודה של נועה שקדי

## הצג עוד

מערכת | הנהלה | מדיניות פרטיות | תנאי שימוש | צרו קשר | רכשו מינוי | ביטול מינוי דיגיטלי | שאלות ותשובות | פרסמו אצלנו

חדשות, ידיעות מהארץ והעולם - הידיעות והחדשות בעיתון הארץ. סקופים, מאמרים, פרשנויות ותחקירי עומק באתר האיכותי בישראל

© כל הזכויות שמורות להוצאת עיתון הארץ בע"מ